

Maatregel 7: Netbewuste nieuwbouw

Korte omschrijving van de maatregel

Door slim ontwerp bij nieuwbouw wordt de elektriciteitsvraag per woning verlaagd (en stuurbaar gemaakt) en wordt ruimte op het net vrijgespeeld, waardoor meer woningbouw mogelijk wordt. We zullen onderzoeken of de invoer van de energietoets in navolging van de provincie Utrecht en Gelderland, nuttig is om in de omgevingsverordening op te nemen.

Wat lossen we hiermee op?

De grote woningbouwopgave in Brabant gaat gepaard met een toenemende elektriciteitsvraag door verdere elektrificatie van woningen, onder andere voor verwarming, mobiliteit en koken. Wanneer deze vraag niet wordt meegenomen in het ontwerp van nieuwbouw, leidt dit tot een hoge en gelijktijdige belasting van het elektriciteitsnet. Dit kan woningbouw en nieuw te ontwikkelen bedrijventerreinen vertragen of onmogelijk maken in gebieden waar het net al vol is.

Netbewuste nieuwbouw richt zich op het slim ontwerpen van woningen, bedrijven, woonwijken en bedrijventerreinen, zodat:

- de elektriciteitsvraag per woning en bedrijf wordt verlaagd;
- piekbelasting wordt beperkt en beter stuurbaar wordt door op gebiedsniveau te sturen op het energiesysteem;
- beschikbare netcapaciteit efficiënter wordt benut.

Hierdoor kan binnen dezelfde netcapaciteit meer woningbouw en bedrijventerrein worden gerealiseerd. De maatregel draagt bij aan het vrijspelen van ruimte op het net en voorkomt dat netcongestie een belemmering vormt voor ruimtelijke ontwikkelingen.

Door werkgroep uit te zoeken vraagstukken

- Ontwerpprincipes en standaarden: welke ontwerpprincipes en energetische concepten zijn effectief en toepasbaar in Brabant, en hoe sluiten deze aan bij bestaande handreikingen?
- Energietoets: wat is de meerwaarde van een energietoets bij nieuwbouw? Op welk schaalniveau (woning, wijk, gebied) is deze het meest effectief?
- Samenhang met woningbouwprogrammering: hoe wordt netbewust bouwen onderdeel van prioritering en fasering van woningbouwlocaties?
- Organisatiemodellen: welke organisatorische en samenwerkingsmodellen zijn nodig tussen overheden, ontwikkelaars en netbeheerders?
- Toepassen van innovaties: welke bestaande netcongestieverzachtende innovaties kunnen worden toegepast; op welke manier kunnen we die ondersteunen (bijvoorbeeld via het Springfonds)? Bijvoorbeeld via het Springfonds?

Referenties uit Brabant: wat doen we al?

In Brabant wordt al ervaring opgedaan met netbewuste nieuwbouw, onder andere in:

- woonwijk De Groote Wielen in 's-Hertogenbosch, waar netbewuste principes zijn toegepast;
- netbewuste werklocaties en campussen, zoals:
 - High Tech Campus Eindhoven,
 - TU/e-campus,
 - Automotive Campus,
 - Brainport Industries Campus (BIC).

Wat leveren deze maatregelen op?

De concrete opbrengsten van netbewuste nieuwbouw worden in een vervolgfase door de werkgroepen nader uitgewerkt. Hierbij wordt onder andere gekeken naar de mate waarin extra woningbouw mogelijk wordt binnen bestaande netcapaciteit en hoe dit bijdraagt aan het beperken van netcongestie op de lange termijn.

Deze maatregel levert in 2030 op: ... MW (de werkgroep gaat het aantal MW bepalen).

Wie zijn er betrokken?

Onderscheid in:

1. Welke partijen gaat de maatregel aan?
 - a. Projectontwikkelaars en bouwbedrijven;
 - b. Woningcorporaties;
 - c. Toekomstige bewoners;
 - d. Netgebruikers in omliggende gebieden.
2. Welke partijen zijn betrokken bij de uitwerken van de maatregel?
 - a. **Lead:** Provincie Noord-Brabant (regie, omgevingsverordening, energietoets);
 - b. **Ondersteuning:** Gemeente Breda, gemeente Meijerijstad

Planning

Maatregel 8: Netefficiënte installaties bestaande bouw

Korte omschrijving van de maatregel

Door slimmere (en collectieve) warmteoplossingen te stimuleren, kan de bestaande gebouwde omgeving duurzamer worden verwarmd zonder het elektriciteitsnet extra te belasten. Hybride warmtepompen verlagen de piekvraag doordat ze bij pieken kunnen overschakelen op gas. Daarnaast kunnen thermische buffers helpen het net te balanceren. We gaan onderzoeken welke keuzemogelijkheden er zijn om de pieken in de bestaande bouw te beperken.

Wat lossen we hiermee op?

De verduurzaming van de bestaande gebouwde omgeving leidt tot een toenemende elektrificatie van warmtevoorzieningen. Met name volledig elektrische oplossingen kunnen zorgen voor hoge gelijktijdige pieken in de elektriciteitsvraag, vooral tijdens koude perioden. In wijken waar het elektriciteitsnet al zwaar belast is, vormt dit een risico voor de betrouwbaarheid van het net en kan het verdere verduurzaming vertragen.

Deze maatregel richt zich op het stimuleren van netefficiënte installaties in de bestaande bouw, zodat gebouwen kunnen verduurzamen zonder het elektriciteitsnet extra te belasten. Door slimme en (deels) collectieve warmteoplossingen toe te passen, kan de piekvraag worden beperkt en beter gespreid. Voorbeelden hiervan zijn:

- hybride warmtepompen, die bij piekmomenten kunnen overschakelen op gas;
- thermische buffers, die warmte opslaan en het net ontlasten tijdens pieken;
- collectieve warmteoplossingen en warmtenetten waar dat passend is.

Door bewuste keuzes in de warmteaanpak wordt de beschikbare netcapaciteit efficiënter benut en ontstaat ruimte voor verdere verduurzaming.

Door werkgroep uit te zoeken vraagstukken

- Keuzemogelijkheden voor warmte: welke warmteoplossingen zijn in welke typen wijken en gebouwen het meest netefficiënt en toekomstbestendig?
- Individueel versus collectief: wanneer zijn collectieve oplossingen (zoals warmtenetten of gezamenlijke buffers) effectiever dan individuele installaties?
- Rol van gemeenten: welke beleidsinstrumenten kunnen gemeenten inzetten via warmteprogramma's en wijkuitvoeringsplannen om netefficiënte keuzes te stimuleren?
- Voor en achter de meter: waar ligt de verantwoordelijkheid voor sturing: vóór de aansluiting (netbeheerder) of achter de aansluiting (gebruiker/markt)?
- Samenhang met andere opgaven: hoe sluit deze maatregel aan bij betaalbaarheid, energiearmoede en de lange termijn warmtevisie?
- Toepassen van innovaties: welke netcongestieverzachtende innovaties zijn er die kunnen worden toegepast. Op welke manier kunnen we die ondersteunen? Bijvoorbeeld via het Springfonds?

Referenties uit Brabant: wat doen we al?

In Brabant wordt al gewerkt aan netefficiënte warmteoplossingen, onder andere door:

- het betrekken van netcapaciteit bij wijkuitvoeringsplannen;
- samenwerking tussen gemeenten en energiecoöperaties;
- verkenningen naar collectieve warmteoplossingen en warmtenetten.

Wat leveren deze maatregelen op?

De concrete opbrengsten van netefficiënte installaties in de bestaande bouw worden in een vervolgfase door de werkgroepen nader uitgewerkt. Daarbij wordt onder andere gekeken naar de mate waarin piekbelasting wordt verminderd en verduurzaming mogelijk blijft binnen de grenzen van het elektriciteitsnet.

Deze maatregel levert in 2030 op: ... MW *(de werkgroep gaat het aantal MW bepalen)*.

Wie zijn er betrokken?

Onderscheid in:

1. Welke partijen gaat de maatregel aan?
 - a. Bewoners en gebouweigenaren;
 - b. Woningcorporaties;
 - c. Energiecoöperaties;
 - d. Installateurs en marktpartijen in de warmtesector.
2. Welke partijen zijn betrokken bij de uitwerken van de maatregel?
 - a. **Lead:** Gemeente ... (via de warmteprogramma's en wijkuitvoeringsplannen);
 - b. **Ondersteunend:** Gemeente Breda, Provincie Noord-Brabant, Enexis

Planning